

CƏLİL MƏMMƏDQULUZADƏ

ƏSƏRLƏRİ

II cild

- **FELYETONLAR /1906-1908/**
- **FELYETONLAR /1909-1921/**
- **FELYETONLAR /1922-1930/**

qanun nəşriyyatı

Üç cilddə çap olunan Cəlil Məmmədquluzadənin bütün əsərlərinin ikinci cildinə dəhi söz ustasının felyetonları daxil edilib.

Mirzə Cəlil nə qədər böyük yazıçı və dramaturq olsa da, ömrünün əhəmiyyətli bir dövrünü redaktorluğa və jurnalistikaya həsr edib. O, ölməz “Molla Nəsrəddin” jurnalını yaratmaqla yanaşı həm də dəyərli məqalələr yazırdı. Felyeton isə yazıçının ən çox müraciət etdiyi janr idi. Xalqı yaxından tanımaq və cəmiyyəti dəqiq analiz etmək qabiliyyəti dərin yumor hissi ilə birləşərək Mirzə Cəlili felyeton janrının böyük ustasına çevirmişdi.

Təqdim olunan nümunələrdə bu faktı yaxından görmək imkanı qazanırsınız.

MÜDƏRİCAT

Felyetonlar 1906-1908

TİFLİS, 7 APREL.....	19
LİSAN BƏLASI.....	20
BİZİM «OBRAZOVANNI»LAR.....	21
MOLLA NƏSRƏDDİNİN CAVABI.....	23
QƏBRDƏN MƏKTUB.....	24
MOLLA NƏSRƏDDİNİN XƏLVƏT CAVABI.....	27
NİYƏ MƏNİ DÖYÜRSÜNÜZ?.....	27
İDARƏMİZİN ƏHVALATINDAN BİR NEÇƏ SÖZ.....	30
MƏKTUB.....	31
İDARƏDƏN CAVAB.....	32
BAKILILARA.....	33
NİYƏ MƏN DƏRSDƏN QAÇDIM.....	35
MÜSƏLMAN MƏCLİSİ.....	40
ÇOX QƏRİBƏ.....	41
HANSI ELMLƏR LAZIM?.. ..	42
TƏZƏ TƏLİM KİTABI	44
KİTABIN ƏVVƏLİNCİ HİSSƏSİ	45
NƏSİHƏT CAMAAT VƏKİLLƏRİNƏ.....	46
ƏBDÜRRƏHİM ƏFƏNDİ	47
AXUND İLƏ KEŞİŞİN VƏZİ	50
İRAN KONSULLARI	53
NƏ ELƏMƏK?.. ..	55
TƏRƏQQİ ƏLAMƏTLƏRİ	57
GƏNCƏLİYƏ CAVAB	59
QOLOŞAPOVA.....	60
QOLOŞAPOVUN GERİ ÇAĞIRILMASI	62
VƏTƏN MƏHƏBBƏTİ	64
MÜSƏLMAN İÇİNDƏ GÖRDÜKLƏRİM.....	66
İFRATIN MƏNFƏƏTİ	68
BİR GÜRCÜYƏ CAVAB	70
ABİRİN VƏ KİLAB	72
SƏYAHƏTNAMƏ. REYNQARTIN SƏYAHƏT KİTABINDAN.....	72
YAR İLƏ GÖRÜŞMƏK	74
ÇƏTİN MƏSƏLƏYƏ CAVAB.....	75

KEÇƏN GÜNLƏR.....	77
CAVAB. ƏHMƏD BƏY AĞAYEV CƏNABLARINA	79
ŞİRİN RUSİ DANIŞAN.....	81
İRANLILARA.....	82
İRAN FƏHLƏLƏRİNİN PULU HARA GEDİR?.....	84
“RƏHBƏR”.....	87
ORUC YEYƏNLƏR	88
ORUCU BATİL ELƏYƏN ŞEYLƏR.....	91
MƏCLİSİ-MİLLİ	94
SÖHBƏTİ-MƏŞVƏRƏT	95
BİR ADAM LAZIMDIR	96
MEYMUQLAR	97
MINCIQ	98
ŞEYTANA CAVAB.....	100
MƏSCİDLƏRİMİZ.....	102
“İRŞAD”	104
QARNIYOĞUNLAR.....	106
GİMNAZİYADA TƏZƏ MƏSCİD.....	110
DOQQUZ YAŞINDA.....	111
İRANIN BATUM KONSULUNA BAŞIBAĞLI MƏKTUB	113
QAZANCIMIZ.....	116
HƏMŞƏRİ	117
ANA DİLİ	120
MƏHƏMMƏDƏLİ ŞAH VƏ BÜTPƏRƏSTLƏR.....	120
BAŞ YARMAQ	122
İRƏVAN SƏMİNARİYASI VƏ QAZININ NİTQİ.....	124
İDARƏDƏN	126
MEŞƏDƏ GÖRDÜKLƏRİM.....	126
BİNAMUSLUQ	127
LEONTİYEV.....	129
QULİ-BİYABANLAR.....	131
QUBA MEYDANI.....	132
MƏZHƏB AZADLIĞI.....	133
MÖVQUFAT MƏSƏLƏSİ	135
XOŞ TƏQRİR.....	137
CƏMİYYƏTİ-XEYRİYYƏ	138
MƏSLƏK	140
ZARAFAT	141
QAYIRMA HƏDİSLƏR	144
“TƏRCÜMAN”IN FİTVASI.....	145
MOLLA CƏFƏRQULU	147
ERMƏNİ VƏ MÜSƏLMAN ÖVRƏTLƏRİ.....	149
QAFQAZ ŞEYXULİSLAMINA İKİ DƏNƏ AÇIQ MƏKTUB	153

HANI QIRX BEŞ MİN MANAT?	155
CƏFƏNGİYAT	157
“DƏBİSTAN”	159
PAPAQ	161
BİZİM İŞLƏRİMİZ	163
CƏFƏRİN ANASI	165
BAKİ DƏRYASI	167
CÜMƏ GÜNLƏRİ	168
QURBAĞALAR	170
BİR BOÇKA SU	171
GÖZ YAŞLARI	173
KEÇƏLLƏR	174
QORXURAM	175
BAKININ ƏLACI	177
VƏKİL	178
CƏFƏNGİYAT	180
AŞINA SƏDASI	181
ŞÜKR VƏ SƏNA	183
BAŞMAQ	185
BATDAĞ	186
İNŞALLAH	189
XƏNNAS	190
MƏRYƏM XANIM	192
BƏQAÜS-SƏLTƏNƏ	194
ÖLÜLƏR	195
FƏRRUX BƏY VƏZİROV	197
MƏSLƏKİMİZ	198
İLİN AXIRI	199
EYDİ-ƏZHA	201
KÜP	202
OT	203
MIRT-MIRT	205
CAVAB	207
HARADADIRLAR?	208
MİKROBLAR	209
DİN MƏSƏLƏSİ	210
BAKİ MÜSƏLMANLARI	211
MURDAR	212
DİVAR	213
FİLOSOFLAR	215
ÇANAQ	217
QURTARIB	219
DİL	220

ANAM-BACIM.....	222
ÇUVAL.....	223
DƏLLAL.....	224
SÜRMƏ.....	225
HEYZ.....	227
SƏKKİZ YÜZ MOLLA.....	228
BABİLƏR.....	230
MÜSƏLMAN.....	231
TARİX.....	232
DUA.....	233
CAVAB.....	234
“ƏBVABÜL-CİNAN”.....	235
İTTİHAD.....	237
PETERBURQ.....	238
BU NƏDİR?.....	239
TƏDARÜK.....	240
TƏMƏLLÜQ.....	242
QARA BULUDLAR.....	243
BƏS NƏ VAXT?.....	244
MÜƏLLİMLƏR.....	246
ŞEYTAN.....	247
LAL OYUNU.....	249
POLİTİKA ALƏMİNDƏN.....	250
BİR PARA SÖZLƏR.....	252
NOVRUZ.....	254
GƏLƏCƏK.....	256
MİSYONERLƏR.....	258
HACIXANA.....	259
ABUNƏ DƏFTƏRİMİZ AÇILDI.....	261
ZƏHRİMAR.....	262
HƏQİQƏT.....	264
KÖHNƏ İL.....	267
NECƏ QAN AĞLAMASIN DAŞ BU GÜN, QIRXILIR GÖR NEÇƏ MİN BAŞ BU GÜN!.....	268
QƏNİMƏT.....	270
ÜLƏMA.....	271
KÜFLƏ QURDU.....	272
İP.....	274
ZƏNCİR.....	274
POÇTXANA.....	276
ALLAHA ŞÜKÜR OLSUN.....	278
TİCARƏT XƏBƏRLƏRİ.....	279
PİLLƏ-PİLLƏ.....	280
XANIMLAR.....	280

QOQQOL	282
HAMAN SÖZ.....	283
ÇAQQAL	284
YAMAQ	285
DÖRD YÜZ QIZ	287
İSTİFTA	289
MƏSCİDLƏR.....	292
MƏƏTTƏL.....	294
ÜÇ YÜZ MİLYON MAŞALLAH	294
QƏNAƏT	296
QƏZETLƏRDƏN.....	297
YOL	298
ELMİ-MUSİQİ “İTTİHAD” MƏDRƏSƏSİNDƏ	299
BİR ƏLDƏ İKİ QARPIZI TUTMAQ OLMAZ.....	301
ÜÇ QARA XƏBƏR.....	303
TÖVHİD	304
HALAL	306
ZÜLM.....	308
MƏTBƏƏ.....	309
PAPASLAR.....	311
MƏHƏBBƏT	313
ƏYYAMİ-MAH.....	314
KÜPƏ	316
AHƏNRÜBA	318
EVİ YIXILDI.....	319
XEYİRXAHLIQ	320
TƏRƏKƏMƏ.....	321
KƏRBƏLAYI	324
ƏVVƏLİNCİ SÖZ	326
“NİCAT”.....	327
“İRANİ-NOV”	328
DAĞARCIQ	329
TƏMİZLƏMƏK	331
KƏC QABIRĞA.....	333
BİSMİLLA XİRAGİMA NİRRAGİM	335
BƏZİ İŞLƏR.....	337
BİKARLAR BAYRAMI	338
İCAZEYİ-İCTİHAD	340
SƏHV	342
NƏ DEYİM.....	343
TƏZƏ İL.....	343
NİŞANLI BİR QIZ	344
DÜŞMƏNLƏR	345